

CSÁKVÁRI Tamás

A SIKERES IPARI PARKOK TITKA

Az ipari parkok rövid (öt) éves múltjuk ellenére egyre fontosabb szerepet töltenek be a magyar gazdaságban és a térségfejlesztésben is. Bár hazánkban nagyon kevés azoknak az ipari parkoknak a száma, amelyek már hatékonyan működnek, ennek ellenére fejlődésük dinamikus tendenciát mutat. Az eddig elért eredmények azt mutatják, hogy az ipari parkok jelentőségét a jövőben tovább kell növelni. A stabil jövőkép felvázolása előtt azonban választ kell adnunk a következő kérdésekre, hogy mennyiben valósították meg eddig az ipari parkok a hozzájuk fűzött reményeket, és milyen tényezőkkel, intézkedésekkel növelhető az ipari parkok sikeressége?

Az ipari parkok definícióját könnyen megadhatjuk, hiszen törvényi terminológia határozza meg¹. A jogi megfogalmazások mellett hazánkban a legáltalánosabban elfogadott definíciót az Ipari Parkok Egyesületének elnöke, Rakusz Lajos határozta meg. A szakértő véleménye szerint az ipari park egy körülhatárolt terület, ahol értéktermelés folyik, és ahol ezt az értéktermelő tevékenységet bizonyos állami kedvezmények teszik preferálttá. Más szóval, az ipari parkon belül működnek olyan állami kedvezmények, amelyek a vállalkozások versenyképességét javítják.

Az ipari park² olyan telepszerűen létesített ipari és szolgáltató létesítmények együttese, amely főként kis- és középvállalkozások számára a kor színvonalán képes biztosítani a korszerű gyártmányok előállításához, a modern technológiák alkalmazásához nélkülözhetetlen feltételeket. A park egyfelől a termelőtevékenységhez elengedhetetlenül szükséges *fizikai infrastruktúra* (energia, víz, telefon, szennyvíztisztító stb.) igénybevételét teszi lehetővé, másfelől pedig olyan *szolgáltatásokkal* (*szellemi infrastruktúra*) segíti a vállalkozókat, amelyek ma már nélkülözhetetlen részei a sikeres üzletvitelnek (ügyvitelszervezés; pénzügyi, számviteli ügyintézés, PR; marketing; logisztika; külkereskedelem bonyolítása; hitelügyintézés; beruhá-

zási, fejlesztési, jogi tanácsadás stb.). A park területe körülhatárolt, működéséről gazdasági társaság gondoskodik.

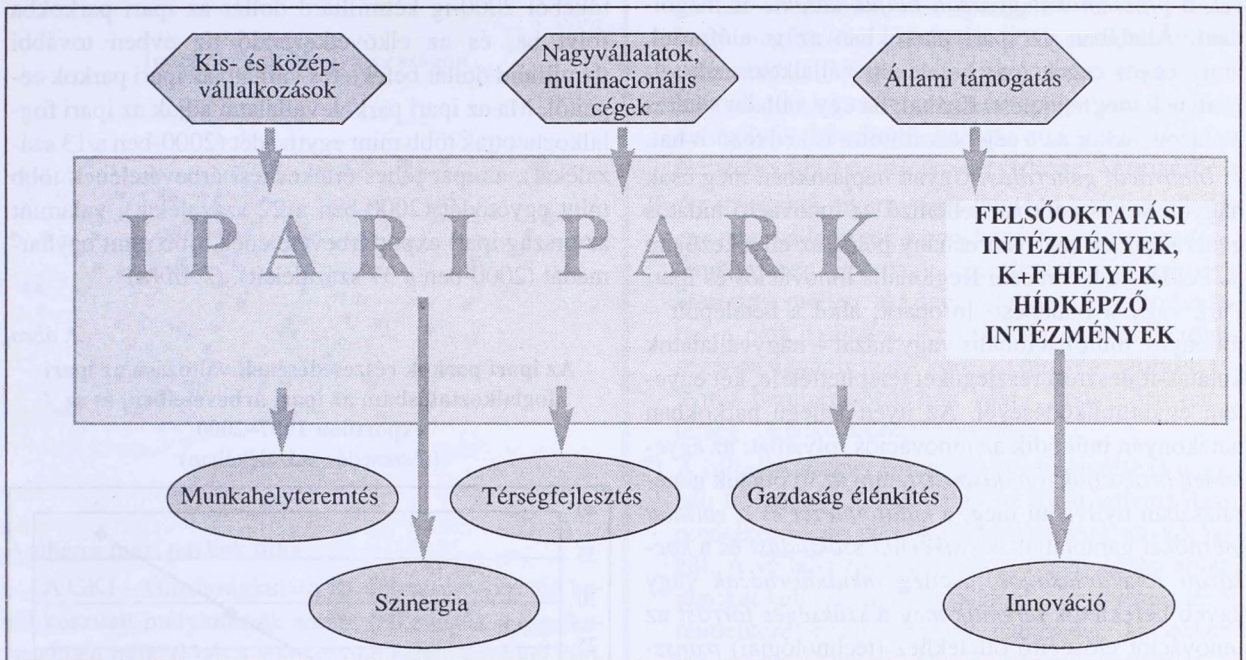
Az ipari parkok szerepe és az elvárások

Az ipari parkok hatékony működése kedvezően hat a foglalkoztatottságra, elősegíti a térség fejlődését, növeli a vállalatok innovációs erejét, emeli az ország gazdasági jelentőségét. Röviden ezekkel a kulcsszavakkal lehet összefoglalni az ipari parkok lényegét, azoktól várt eredményt. (1. ábra) Ezekre azonban érdemesebb bővebben kitérni:

1. Térségfejlesztés. A magyar gazdaság térszervezetét tekintve egyértelmű Budapest központúság állapítható meg. A magyar gazdaság számára meghatározó jelentőségű nagyvállalatok többsége legalább egy irodát, telephelyet fenntart a fővárosban. A centralizáltságot valamelyest csökkenti az észak- és nyugat-dunántúli régiók felzárkózása. Győr és Székesfehérvár mintájára ebben a térségben már a nagyobb városokban is vállalkozóbarát környezetet alakítottak ki.

A centralizáltság enyhülése mellett – az észak- és nyugat-dunántúli régiók felzárkózásával – az ország

Mi az ipari park?

gazdasági szempontból „féloldalassá” vált. A kelet-magyarországi térségben csak egy-két megyeszékhely tud felmutatni komolyabb gazdasági eredményt. A regionális különbségek csökkentésére egy hatékony módszer az „ipari parkosítás”. Ez azt jelenti, hogy az ország különböző területein ipari központokat alakítanak ki. Természetesen nem minden ipari park képes központi szerepkörbe emelkedni, de már a régióként, megyéenként működő egy-két jelentősebb ipari park is nagymértékben javíthatna a regionális különbségeken (persze csak akkor, ha nem a már meglévő üzemek koncentrálódnak, hanem újak is betelepülnek).

2. *Gazdaságélénkítés.* Sokakban felmerül a kérdés, vajon miért hatékonyabb a gazdaság élénkítése szempontjából, ha egy ipari parkban több vállalkozás működik (együtt), mintha ezek a vállalkozások területileg elkülönülnek egymástól. Ha csak önmagában a termelési tevékenységet vizsgáljuk a két alternatíva között, nem sok különbséget lehet felfedezni. Viszont ma már egy vállalkozás sikeréhez nem elegendő csak a termelésre koncentrálnia, folyamatosan figyelnie kell azt a piacot, amin működik, versenyeztetnie kell beszállítóit, jó imidzset kell kialakítania, állandóan ki kell vívnia a megrendelő bizalmát, elismerését, megelégedettségét stb. Ez egy mikro-, kis-, de még egy középvállalkozásnak is komoly nehézséget okoz, különösen ha egyedül, mindenféle segítség nélkül kell a piacon helyt állnia.

Egyrészt a *feladatok átvállalása* miatt érdemes egy vállalkozásnak felkeresnie az ipari parkot; másrészt az *ipari parknak megvan az a kompetenciája, kapcsolatszerkezete*, hogy egy kis- és középvállalkozás mindennapos és egyedi jellegű problémáin segíteni tudjon; harmadrészt a *parkban lévő vállalkozások hasonló jellegű problémáik enyhítése érdekében, közösen léphetnek fel.* Annak következtében, hogy az ipari park átvállal bizonyos feladatokat a vállalkozás működéséből, a betelepült cég saját feladatára jobban tud koncentrálni.

3. *Munkahelyteremtés.* Az ipari parkok létesítésétől talán a legtöbben azt várják, hogy a park területén letelepedő vállalatok *stabil munkahelyet biztosítsanak* a környező lakosság számára. Az ipari park ezen feladatának akkor tud jobban eleget tenni, ha a környék településein kvalifikált munkaerő is található. Ezért célszerű az, ha a park környezetében a szakiskola mellett még esetleg főiskola vagy egyetem is működik. Ebben az esetben lehetőség van arra, hogy a vállalatok igényeinek megfelelő munkaerő képzését lokálisan megoldják, és a végzett hallgatók vagy szakmunkások már a megfelelő elméleti és gyakorlati tapasztalattal állhatnak munkába.

4. *Szinergia hatások kiváltása.* A vállalkozások együttműködéséből származó pótlólagos előny, amit azáltal tudnak az egyes cégek realizálni, hogy nincsenek tér-

beli különbségek az egyes vállalatok között. A cégek közelségéből adódó *mindennapos kapcsolat segítségével*, a *problémákat gyorsan tudják kezelni* és megoldani. Általában az ipari parkokban az is előfordul, hogy egyes cégek más betelepült vállalkozásnak teljesítenek megrendelést. Ezáltal, ha egy vállalat sikeres a piacon, akkor az a cég beszállítóira is kedvezően hat.

5. Innováció generálás. Ugyan napjainkban még csak nagyon kevés parkban jellemző az innováció tudatos generálása, de már van néhány példa az ellenkezőjére is. Például a Debreceni Regionális Innovációs és Ipari Park vagy a budapesti Infopark, ahol a betelepült – többnyire multinacionális vagy hazai – nagyvállalatok kutatás-fejlesztési részlegüket telepítették le, két egyetem együttműködésével. Az ilyen jellegű parkokban hatékonyan működik az innovációs folyamat: az *egyetemek biztosítják a tudásbázist*, ami az új ötletek generálásában nyilvánul meg, a *kutatóintézet és a vállalat mérnökei garantálják a gyakorlati szaktudást* és a *kockázati tőketársaságok*, esetleg *inkubátorházak* vagy egyéb befektetők *teremtik meg a szükséges forrást* az innovációt elősegítő ötletekhez (technológiai) *transzferközpontok, hidképző intézmények* biztosítják az információt. Mindez a folyamat pedig az ipari park keretén belül valósul meg.

Az ipari parkoktól elvárt eredmények szorosan összefüggenek egymással. A park sikeres működéséből következően több vállalkozás is betelepedik, ezek munkalehetőséget biztosítanak a környék lakosságának, növelik a tőkeberuházásokat, és ezáltal beindul a térség gazdasági fejlődése is. Egy ilyen úgynevezett mintaparkban olyan vállalkozások működnek, melyek az innovációra (ezen belül a K+F-re, és a tudásbázisra) építve magukban hordozzák növekedésük esélyét, és így képesek a nemzetgazdaságot egy magasabb szintre emelni.

A parkok fejlődése 1997–2001 között

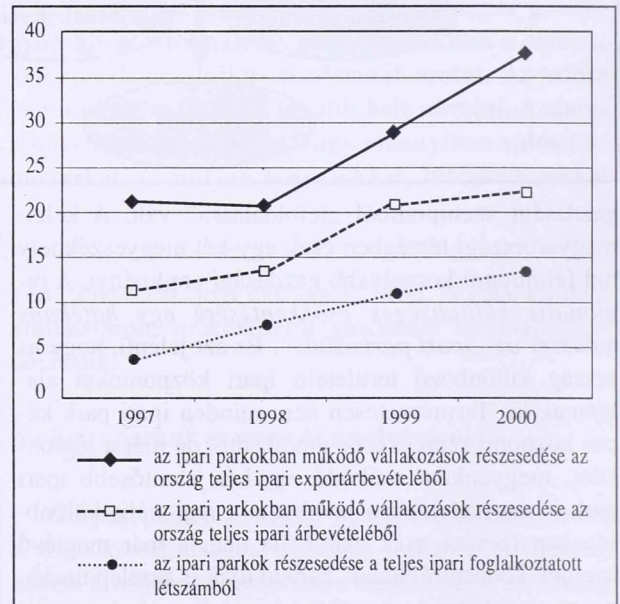
Jelenleg 146 ipari centrum rendelkezik „Ipari Park” címmel, 1997-ben 28, 1998-ban 47, 1999-ben 37, 2000-ben 21, 2001-ben 13 park nyerte el az „Ipari Park” címet. Ezek a parkok lefedik az ország teljes területét, vagyis ma már nincsen olyan település, ahonnan legalább egy ipari park ne lenne elérhető harminc km-en belül.

1997-től 2001-ig, az ipari parkok öt éves múltja alatt a parkokba települt vállalkozások száma háromszázzal ezerhétszázra, a vállalatok termelési értéke 700 milliárd³ forintról 3000 milliárd forintra, a foglalkoztatottak száma 25 000-ról 120 000-re emelkedett⁴.

Az országba beáramlott huszonkét milliárd dollár tőkéből 2000-ig kétmilliárd dollár az ipari parkokba folyt be, és az elkövetkezendő tíz évben további tízmilliárd dollár befektetés várható az ipari parkok cégeitől. Ma az ipari parkok vállalatai adják az ipari foglalkoztatottak több mint egytizedét (2000-ben a 13 százalékát), az ipar teljes értékesítési árbevételének több mint egyötödét (2000-ben a 22 százalékát), valamint az ország ipari exportárbevételének több mint egyharmadát (2000-ben a 37 százalékát). (2. ábra)

2. ábra

Az ipari parkok részesedésének változása az ipari foglalkoztatásban, az ipari árbevételben, és az exportban 1997–2000
(részesedés százalékában)

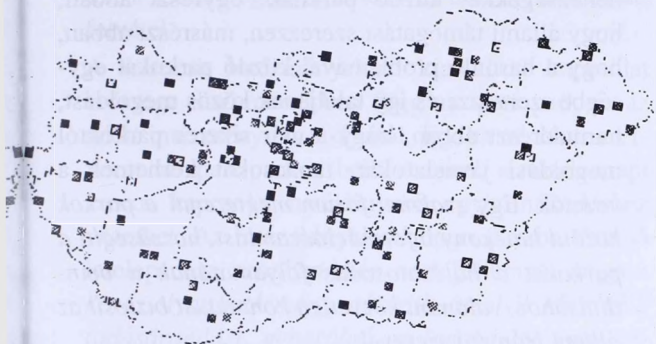
Forrás: Gazdasági Minisztérium

A fenti adatokból is látható, hogy az ipari parkok nagyon fontos szerepet játszottak a munkahelyteremtésben, a külföldi működőtőke bevonásában, a beruházások növekedésében, valamint az új ipari struktúrák kialakításában. Számos park területén azonban az „Ipari Park” cím elnyerését megelőzően is működtek vállalkozások. Az ilyen ipari területek ipari parkká való nyilvánítása hirtelen, nagy arányban növelte a fenti mutatókat, ezért érdemes megvizsgálni az egyes indexeket az „Ipari Park” cím elnyerésének időpontjához viszonyítva. Ebben az esetben is óriási fejlődést tapasztalhatunk (az 1997 és 2000 közötti időszakban), ugyanis a betelepült vállalkozások száma ötszázszal, a foglalkoztatottak száma 43 ezerrel, a termelő

beruházások értéke 380 milliárd forinttal, a termelési érték 1750 milliárd forinttal növekedett. (3. ábra)

3. ábra

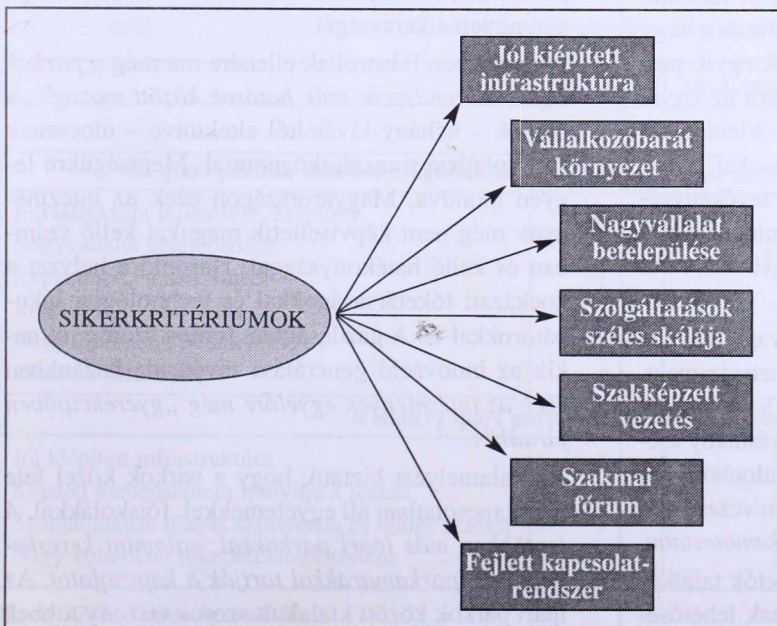
Ipari parkok Magyarországon

A sikeres ipari parkok titka

A GKI – Gazdaságkutató Rt. felmérése keretén belül készített mélyinterjúk során, felkerestük a legsikeresebben működő és a legnagyobb nehézségekkel küzdő ipari parkokat. A sikeres parkok mintáját követni, és tanácsaikat megfogadni érdemes, míg a sikertelenek példájából okulni kell. A felkeresett parkok tapasztalata alapján az összes számára levonható következtetés a 4. ábrán foglalható össze.

A sikertelen ipari parkok tanulságai, a sikeresek tanácsai a hatékony működés eléréséhez

- 1) A legfontosabb sikertényező egy ipari parknál a földrajzi fekvése, területi elhelyezkedése. A frekventált településen lévő ipari park itt azt jelenti, hogy megfelelően kiépített a környék *infrastrukturális hálózata*. Ezen belül is a jó úthálózatnak van kiemelkedő jelentősége, az autópálya vagy esetleg autópályák közelsége bekapcsolja a vállalatot a nemzeti vagy a nemzetközi gazdasági keringésbe.
- 2) Az ipari park sikerességét döntően befolyásolhatja *egy nagyvállalatnak a parkba történő betelepülése*. Amennyiben egy nagy cég elkötelezi magát egy ipari park mellett, akkor ez számos előny forrása lehet a park számára. Az óriáscég az esetek többségében ugyanis maga köré „gyűjti” beszállítóit, jelentős beruházásokat hajt végre, kedvezően hat a térség foglalkoztatottságára stb.
- 3) A *vállalkozóbarát környezet* megteremtése is nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az ilyen jellemzőkkel rendelkező ipari parkok kiemelkedjenek társaik közül. A vállalkozóbarát kifejezés alatt olyan adottságokat kell érteni, mint például a környéken lévő, rendelkezésre álló *képzett munkaerő*, az *önkormányzat gazdaságösztönző politikája*, valamint az *ipari parkot üzemeltető cég szemléletmódja*, amely rugalmasan kezeli a betelepülők problémáit, maximálisan kielégíti azok igényét stb.
- 4) *Adómentesség, adókedvezmény*. A parkok többsége annak érdekében, hogy a vállalkozások számára

4. ábra

kedvezőbb feltételeket biztosítson, bizonyos adófajták teljes vagy részleges elengedését teszik lehetővé a területen lévők számára. Egy vállalkozás számára például a helyi adó alól való mentesség, konkrét pénzbeli megtakarítást jelent, aminek mértékével a vállalat előre tud számolni (ellentétben például a szinergiahatásból származó előny számszerűsítésével).

Elméletileg a vállalkozások számára nyújtott adómentesség vagy adókedvezmény optimális eszköznek tűnhet cégek letelepítésére az ipari parkon belül, azonban a *gyakorlat nem igazolja* százszázalékosan az *intézkedés hatékonyságát* (pl.: Makón az ipari parkban a betelepülők mentesülnek a helyi adó megfizetése alól, ugyanakkor eddig még egyetlen vállalat sem települt be. Ezzel szemben Budaörsön több mint hetven betelepült cég működik, melyek semmiféle adókedvezményben nem részesülnek).

- 5) *Az ipari parkot körülvevő intézményhálózat, hivatalos szervek szemléletmódja.* Ide tartozik az ipari parknak az önkormányzattal, cégbíróssággal, földhivatallal stb. kialakított viszonya. Ezek a hivatalos szervek nagymértékben elő tudják segíteni a kedvező vállalászási feltételek megteremtését, valamint az ipari parkban lévő vállalkozások ügyintézésének meggyorsításához is jelentősen hozzá tudnak járulni.

Ez azért is nagyon fontos tényező, mert a vállalat részéről, a betelepülésről való döntés és a parkban elkezdett működés gyakran éveket is igénybe vesz. Ezt az adminisztrációt nagymértékben gyorsíthatja az adott szervekkel fenntartott jó viszony. Ennek példaként érdemes megemlíteni Nyíregyházát, ahol hét hónappal a betelepülési szerződés aláírását követően megindult a termelés, ez egyfajta világsúcsnak számít.

- 6) *Szolgáltatások magas színvonala és széles skálája.* Az ipari parkok hatékony működéséhez hozzátartozik az, hogy a többféle szolgáltatást magas színvonalon kínálják. Hazánkban ez még csak néhány parkra jellemző, de az évtized végére már a parkok nagy része vagy egyes szolgáltatásfajtákra fog szakosodni, vagy kialakulnak azok a standard szolgáltatástípusok, amiket a parkok kínálnak területükön lévő vállalkozások számára.

A jövő fejlett ipari parkjaitól eltekintve ma még igen szegényes a parkok többségének a szolgáltatási skálája⁵. Éppen ezért egy ipari park, amelyik többet nyújt a betelepülteknek, könnyen kitűnhet társai közül. Ebben az esetben az is előfordul, hogy bizonyos típusú cégek azért preferálják egyik parkot a másikkal szemben, mert számukra az egyik park piaci működésüket segítő (piaci jelenlétüket hatékonyabbá tevő) többlétszolgáltatásokat nyújt. Nyilvánvaló, hogy egy export-import tevékenységet folytató vállalkozás szívesebben települ olyan parkba, ahol van vámügyintézési szolgáltatás, mint olyanba, ahol nincs.

- 7) *Szakképzett vezetés.* Minden projekt vagy vállalat sikerességéhez elengedhetetlen a jó menedzsment. Egy képzett és tapasztalt vezető tudja, hogy milyen finanszírozási formákat kell keresni forráshiány esetén, ismeri a különböző módszereket a különböző nehézségek leküzdésére, valamint egy ilyen vezető már kapcsolati tőkéjét is széles körben tudja kamatoztatni.
- 8) *Szakmai fórumok.* Az ipari parkot vezetőik találkozásának a szakmai fórumok biztosítanak lehetősé-

get. Egy ilyen fórumon nemcsak az egyes parkok vezetői vehetnek részt, hanem az ipari park programot támogató kutatók és szakemberek (pl.: IPE tagok), valamint állami részről a minisztériumi szakértők. Egy ilyen találkozó sokat segíthet egy nehézségekkel küzdő parknak, egyrészt abban, hogy állami támogatást szerezzen, másrészt abban, hogy a hasonló problémával küzdő parkokat egységbe szervezze és így találjanak közös megoldást, harmadrészt abban, hogy a már sikeres parkoktól megoldási javaslatokat, tanácsokat kérhetnek a vezetők. Egy szakmai fórum megteremti a parkok közötti hatékony információáramlást, hozzásegíti a parkokat a hálózatosodás folyamatának a beindításához, valamint közvetlen kontaktust biztosít az állami irányító szervvel.

- 9) *Kapcsolatrendszer.* Az ipari parkok kiterjedt kapcsolatrendszere hozzásegítheti a parkot a hatékonyabb működés eléréséhez. Az innovációs- és transzferközpontok új ötlethez, eljáráshoz, technológiához juttatják a vállalkozást, amely ezáltal csökkentheti költségét vagy például növelheti termelését és ezáltal többlet profitra tehet szert. A kutatóintézetek és felsőoktatási intézményekkel kialakított szoros kapcsolat gyümölcse lehet a nagyobb tudásbázis és több értékes információ elérése. A kockázati tőketársaságok, valamint az egyéb befektetők pedig a parkok számára segíthetnek egyrészt az alapinfrastruktúra megteremtésében, másrészt a cégek betelepítésében. Ilyen formában a park kiterjedt kapcsolatrendszere mindenféleképpen növeli sikerességét.

A fentiekben felsoroltak ellenére ma még a parkok kapcsolatrendszere szűk határok között mozog⁶. A parkok – néhány kivételtől eltekintve – nincsenek kapcsolatban transzferközponttal. Mentségükre legyen mondva, Magyarországon ezek az intézmények még nem képviseltetik magukat kellő számban és kellő hatékonysággal. Hasonló a helyzet a kockázati tőketársaságokkal és technológiai inkubátorokkal is. A gazdaságban fontos szerep jut nekik az innováció generálása révén, de hazánkban ezek az intézmények egyelőre még „gyerekcipőben járnak”.

Az valamelyest biztató, hogy a parkok közel fele már kapcsolatban áll egyetemekkel, főiskolákkal. A legtöbben más ipari parkokkal, valamint kereskedelmi és iparkamarákkal tartják a kapcsolatot. Az ipari parkok között kialakult szoros viszony többek

között hozzájárulhat ahhoz is, hogy a felmerülő hasonló problémákat közösen oldják meg. *A jövőbeni kilátások biztatóak a parkok kapcsolat-felvételi szándékát illetően.* Ugyanis sok park tervében már megjelenik a logisztikai-, innovációs központtal, a technológiai inkubátorral történő kapcsolat-felvétel.

A felsorolt intézményekkel kialakított kapcsolat erőssége nagymértékben függ az ipari park és az adott intézmény távolságától. Így ha az adott szervezet az ipari parkon belül üzemel, a mindennapi szoros kapcsolat hatékonyabb együttműködéshez vezethet. Az intézményeknek ipari parkba történő letelepedése azonban még nem jellemző, *nagyon kevés olyan intézmény működik, amelyik növelné a tudásáramlást, generálná az innovációt vagy segítené a készletek optimális elosztását.*

A park számára a *sikertényezők* közül már egy-egy megléte vagy teljesülése is segíthet a hatékonyabb működésben. A kérdés az, hogy maguk a *parkok többsége melyiket tartja a legfontosabbnak* ⁷?

A régen (1997 előtt) és az újonnan (2000 után) alapított parkok véleménye szerint az ipari parkok *hatékonyságának növelését az infrastruktúra fejlesztésével, kiépítésével lehet elérni.* A köztes időszakban (1998–1999 között) alapított parkok szerint azonban a siker elérésének feltétele, hogy egy nagyvállalat települjön be az ipari park területére. A *sikeres ipari parkok* többségében a régen alapítottak csoportjába tartoznak és ezzel összhangban a legkevesebb sikeres

park az újaknál van. A régi parkok sikerességüket elsősorban annak köszönhetik, hogy a parkot *képzett menedzsment* irányítja és csak másodsorban köszönhető a jól kiépített infrastruktúrának. A *közbenső időszakban* alapított parkok sikere egyértelműen a *jól kiépített infrastruktúrának* volt köszönhető. (1. táblázat)

Hatékonyság más megközelítésben

A GKI – Gazdaságkutató Rt. felméréséből az is megállapítható, hogy *egy ipari park létrehozásának* elsődleges célja a *munkahelyteremtés.* E mögött azonban csak minimálisan maradt el az adott térség *gazdasági fejlesztésének* célja. A régi és az új parkok létrehozásánál a térség felzárkóztatása, míg a köztes időszakban alapított parkoknál az innovációs potenciál növelése játszotta a legkisebb szerepet. (2. táblázat)

Az ipari parkok létrejöttének célja – a fentiekben már felsoroltak szerint – többféle lehet. Arra a kérdésre, hogy *mennyiben sikerült a kitűzött célokot elérniük* a következő ábra alapján kaphatunk választ. A mintában szereplő parkokat figyelembe véve az *összes hatékonysági mutató pozitívan változott* az ipari parkok működésének hatására. A legtöbb park térségében az infrastruktúra fejlődött a leginkább. (5. ábra)

Érdemes az egyes csoportok válaszait is jobban megvizsgálni! Az ipari parkok térségfejlesztési eredményességét vizsgálva látható, hogy élesen elkülönül egymástól a három csoport. A *régi parkok értékei minden esetben a mintáitlag felett vannak,* vagyis a foglalkoztatás, a beruházás, és az infrastruktúra

1. táblázat

A hatékonyság növelése és a sikeresség

	1997 előtt	1998-1999 között	2000 után	Összesen
Alapított ipari parkok				
Az ipari parkok hatékonyságának növeléséhez szükséges intézkedések (az említések alapján)				
Infrastruktúra fejlesztése, kiépítése	12	8	7	27
Nagyvállalat betelepítése	7	13	4	24
Képzettebb menedzsment	1	2	1	4
Jogszábeli változtatás	5	2	4	11
Nagy volumenű tőkebefektetés	7	9	3	19
Szakmai fórum	1	1	0	2
A sikeres ipari parkok titka (az említések alapján)				
Jól kiépített infrastruktúra	6	8	3	17
Képzett menedzsment irányítja a parkot	8	2	1	11
Szolgáltatások magas színvonalra és széles skálája	5	1	0	6
Nagy volumenű tőkebefektetés történt	2	2	2	6

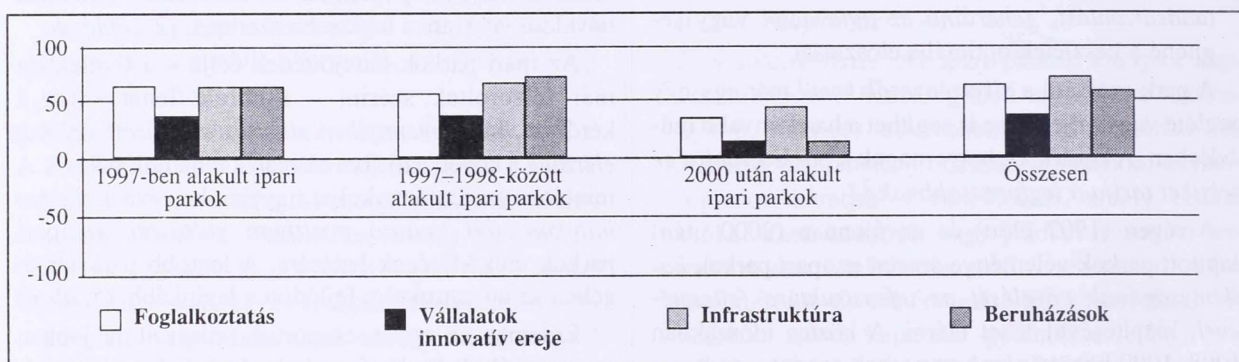
Forrás: GKI – Gazdaságkutató Rt.

A park létrehozásának célja (az említések alapján)

	1997 előtt	1998-1999 között	2000 után	Összesen
	Alapított ipari parkok			
Területhasznosítás	6	6	4	16
Innovációs potenciál növelése	4	3	2	9
Gazdaság fejlesztése	16	14	5	35
Munkahelyteremtés	17	15	7	39
A térség felzárkóztatása	2	9	2	13

Forrás: GKI – Gazdaságkutató Rt.

Az ipari park eredményessége (egyenlegmutatókat használva*)

* (-100) – 100 közötti skálán mérve

Forrás: GKI – Gazdaságkutató Rt.

fejlesztés területén is *komoly előrehaladás következett be a térségben az ipari parknak köszönhetően*. A köztes időszakban alakult parkok adatai – két jellemzőt leszámítva – megegyeznek a mintaátlaggal. Azonban a beruházásoknál és a vállalatok innovatív erejét illetően az 1998-1999-ben alakult parkok is az átlag feletti mértékben javították a térségek helyzetét. Az új parkokról elmondhatjuk, hogy egy-két éves fennállásuk alatt még nem sikerült jelentős mértékben megváltoztatniuk környezetük gazdasági helyzetét. Ez alól kivétel a foglalkoztatottság és az infrastruktúra fejlődése, ami már most is jól láthatóan pozitívan változott.

Ipari parkok jövője – „jóból is megárt a sok”

A jövőbeli elképzelések meghatározásánál fontos figyelembe venni az állami terveket is. A kormányzat ipari park politikája ugyanis nagymértékben befolyásolja az ipari parkok fejlődési irányait. A *kormány fő célja*, hogy (az 1998–2002 közötti kormányzati célról van szó – a szerk.):

- az ipari parkok száma – jelentős bővítéssel – a jelenlegi 133-ról az évtized végére 250-re emelkedjen,

- ösztönözze az ipari parkok létesítését az ország kevésbé fejlett területein, és ezáltal segítse elő ezekben a térségekben a tőkebevonást és a vállalatok letelepítését,
- gyorsítsa fel a régi ipartelepek modernizációját, az úgynevezett „barna mezős” ipari parki fejlesztéseket,
- az ipari parki szolgáltatások minőségi fejlesztésével segítse elő a modern ágazatok, a magas tudástartalmú technológiák, a kutatási és fejlesztési intézmények, valamint az innovatív vállalkozások betelepülését,
- a szolgáltatások fejlesztésével támogassa a betelepülő kis- és középvállalkozások sajátos igényeit, és segítse a települési önkormányzatok térségi gazdaságfejlesztési törekvéseit.

Ezáltal az évtized végére a kormányzat azt szeretné elérni, hogy:

- 20-30 országos jelentőségű, nemzetközi kooperációra is alkalmas, modern technikát alkalmazó, magas szintű kutatási és fejlesztési tevékenységet folytató, színvonalas innovációs szolgáltatásokat nyújtó,

- 80–100 regionális jelentőségű, az Európai Unió Strukturális Alapjaiból is támogatott gazdaságfejlesztési és innovációs programok végrehajtására alkalmas, minőségi innovációs szolgáltatásokkal rendelkező, valamint további
- 100–120 helyi jelentőségű, a helyi kis- és középvállalkozások számára modern telephelyi környezetet és szolgáltatásokat biztosító ipari park működjön.

Ezekkel az elképzelésekkel szemben szkeptikus vagyok. A kormányzat részéről az ipari parkok mennyiségi növelésére azért került sor, mert az eddig létrejött ipari parkok nagyszerű eredményeket produkáltak. Azonban az öt év alatt elért sikereket, eredményeket nem biztos, hogy úgy lehet megduplázni, hogy kétszeresére növeljük a parkok számát. Nem szabad ugyanis elfeledkezni arról, hogy az ország ipari parkokkal való lefedettsége már 2000 végén (amikor 133 ipari park volt) teljes volt. Ráadásul az állami támogatások is elaprózódnak, ha a rendelkezésre álló forrásokat a meglévő ipari parkoknak további száz parkkal kell „megosztaniuk”. A fentiekből következően, a jövőben *nem feltétlenül az ipari parkok számának növelése az elsődleges feladat, hanem azoknál sokkal inkább előrébb való a meglévők fejlesztése.*

Irodalomjegyzék

Tanulmányok

1. Ipari Parkok 1994–2000, Ipari Parkok Egyesülete, 2000
2. Az ipari parkok jövője, Magyar Innovációs Szövetség, 2001
3. A magyarországi ipari parkok közvetlen és közvetett gazdasági és térségi hatásai, GKI – Gazdaságkutató Rt. 2002

Folyóiratok

1. Kiss Éva: A hazai ipari parkok néhány jellemző vonása, Falu, Város Régió, 2001/9. 17-22 old.
2. Kleinheincz Ferenc: Tudományos Parkok az Egyesült Királyságban, Ipari szemle, 1999/6. 11-14 old.

3. Kullmann Ádám: A Magyarországi ipari parkok fejlődési pályái, Tér és társadalom, 2000/2-3. 63-66. old.
4. Kullman Ádám – Hegyi Gábor: Ipari parkok Magyarországon, Falu, Város, Régió, 2000/6. 17-19. old.
5. Nagy Zsuzsa: A francia műszaki és ipari központok szerepe a kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységében, Ipari szemle 2000/2 55-58. old.
6. Rakusz Lajos: Ipari Parkok fejlődési lehetőségei Magyarországon, Ipari szemle 2000/3. 46-48. old.
7. Rakusz Lajos: 2001 az ipari parkok éve (lehet), Ipari szemle 2001/1 5-7 old.

Internetes oldalak

1. <http://www.gm.hu>
2. <http://www.datanet.hu/ipe>
3. <http://www.innovacio.hu>
4. <http://www.gk.mno.hu>

Lábjegyzetek

- 1 Az ipari parkokról szóló jogszabályok lényegét összefoglalva: az ipari park cím eléréséhez szükséges az, hogy a pályázó rendelkezzen legalább tíz ha tisztázott tulajdonú, elkerített területtel és további tíz ha bővítési lehetőséggel. A cím leendő birtokosa kötelezettséget vállal arra, hogy öt éven belül minimum tíz vállalkozást telepít le az ipari park területére és azok legalább ötszáz főt alkalmaznak majd, azonban túlzott mértékű környezetkárosítást egyik cég sem okozhat. A pályázónak továbbá megvalósíthatósági tanulmányt kell készítenie az ipari parkká minősítés érdekében.
- 1 Forrás: Ipari Parkok 1994-2000. <http://www.datanet.hu/ipe>
- 2 1998-as adat
- 3 Forrás: Gazdasági Minisztérium. <http://www.gm.hu>
- 4 A GKI – Gazdaságkutató Rt.-ben végzett felmérés eredménye
- 5 A GKI – Gazdaságkutató Rt.-ben végzett felmérés eredménye.
- 6 A GKI – Gazdaságkutató Rt.-ben végzett felmérés eredménye.
- 7 Forrás: Gazdasági Minisztérium